

СЕКЦІЯ 6. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА АНТИКРИЗОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Гарщаль М. С.

Науковий керівник: Кривов'язюк І.В., к.е.н., професор
Луцький національний технічний університет

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Антикризове управління є важливим аспектом управління підприємством, особливо в сучасному бізнес-ландшафті, який відзначається інтенсивною конкуренцією, швидкими технологічними змінами та глобальною економічною волатильністю. Здатність ефективно орієнтуватися в кризах може означати різницю між успіхом і невдачею для підприємства. В роботі досліджено антикризове управління в сучасних умовах, включаючи ключові виклики, з якими стикаються підприємства, і стратегії, які вони можуть використовувати для їх подолання.

Вивченню проблем, що виникають як результат впливу кризових явищ і процесів, а також шляхів їх подолання засобами антикризового управління присвячено доробки таких вчених сучасності як Єпіфанова І. Ю. та Оранська Н. О. [1], Кривов'язюк І. В. [2; 3], Сова О. Ю. і Морозов Є. Ю. [4], Стешенко О. Д. та Масалигіна В. В. [5], Шатайло О. А. [6]. Відзначаючи вагомість їх доробку, хочемо підкреслити необхідність поглиблення досліджень в напрямку вивчення сучасних умов і викликів, що спричинюють виникнення криз, а також можливостей їх подолання підприємствами.

Антикризове управління відноситься до процесу виявлення, управління та ефективного вирішення кризової ситуації. Криза може виникнути через різні причини, такі як стихійні лиха, економічні спади, операційні невдачі, фінансові махінації, кібератаки та інші несподівані події. Вплив кризи на підприємство може бути серйозним і може завдати значної фінансової та репутаційної шкоди, якщо не реагувати на це своєчасно та ефективно.

Сучасні умови управління ще більше ускладнили процес антикризового управління підприємствами. Глобалізація, діджиталізація і поява нових технологій зробили бізнес більш взаємопов'язаним і складним. Тому потенційні ризики та невизначеності також зросли, що вимагає від підприємств бути більш гнучкими та адаптивними у підході до антикризового управління. Однією з найважливіших проблем антикризового управління в сучасних умовах управління є зростаюча складність і взаємопов'язаність світових ринків. Підприємства піддаються ряду ризиків, включаючи збої в ланцюжку поставок, кіберзагрози, геополітичну нестабільність і стихійні лиха, які можуть мати далекосяжний вплив на їх діяльність і фінансові показники. Для управління цими ризиками підприємствам необхідно розробити надійні стратегії управління ризиками, які дозволяють їм виявляти та пом'якшувати потенційні загрози, перш ніж вони переростуть у кризи. Ще одним викликом кризового управління в сучасних умовах управління є необхідність швидкого прийняття рішень. Кризи можуть швидко розгортатися, і підприємства повинні мати можливість швидко і рішуче реагувати, щоб захистити свою діяльність, співробітників і клієнтів. Це вимагає культури активного управління ризиками, де підприємства інвестують у системи раннього попередження, планування надзвичайних ситуацій та групи реагування на кризові ситуації, щоб гарантувати, що вони можуть ефективно реагувати на будь-яку кризу.

На додаток до цих викликів, підприємства також повинні бути готові боротися з кризами, які виникають через внутрішні фактори, такі як фінансове управління, шахрайство або операційні невдачі. Ці типи криз можуть бути особливо складними для управління,

оскільки вони можуть завдати шкоди репутації підприємства та підірвати довіру зацікавлених сторін. Щоб уникнути цих типів криз, підприємствам необхідно встановити сильний внутрішній контроль, включаючи ефективні системи управління ризиками, механізми фінансового нагляду та програми навчання працівників.

Для ефективного управління кризами підприємствам необхідно розробити план антикризового управління, який окреслює ролі та обов'язки ключових зацікавлених сторін, визначає потенційні ризики та вразливості, а також встановлює протоколи для комунікації та прийняття рішень. План управління кризовими ситуаціями повинен регулярно переглядатися й оновлюватися, щоб залишатись актуальним і ефективним у вирішенні виникаючих загроз і викликів. Ефективна комунікація має вирішальне значення в антикризовому управлінні. Команда управління кризами повинна встановити чіткі канали комунікації з усіма зацікавленими сторонами, включаючи співробітників, клієнтів, постачальників, інвесторів та ЗМІ. Комунікація повинна бути своєчасною, прозорою та послідовною, щоб уникнути плутанини та мінімізувати вплив кризи. Підприємства повинні бути прозорими та ініціативними у спілкуванні зі зацікавленими сторонами, включаючи співробітників, клієнтів, інвесторів та ЗМІ, щоб надавати своєчасну та точну інформацію про кризу та кроки, які вживаються для її управління. Це може допомогти зберегти довіру зацікавлених сторін і впевненість у здатності підприємства ефективно керувати кризою.

Під час кризової ситуації команда управління кризами повинна зосередитися на пом'якшенні впливу і не допустити його ескалації. Це може включати реалізацію планів на випадок надзвичайних ситуацій, перерозподіл ресурсів та прийняття складних рішень, таких як скорочення персоналу або скорочення витрат. Команда також повинна бути готова скоригувати план управління кризовими ситуаціями на основі ситуації, що розвивається. Після того, як кризова ситуація була вирішена, команда управління кризовими ситуаціями повинна провести посткризовий аналіз, щоб оцінити ефективність плану управління кризовими ситуаціями та визначити сфери для поліпшення. Цей аналіз може допомогти підприємствам винести уроки з кризової ситуації та розробити кращі стратегії управління майбутніми кризами. На закінчення кризовий менеджмент є важливим аспектом управління підприємством в сучасних умовах управління. Підприємства стикаються з низкою проблем, включаючи волатильність світового ринку, швидкі технологічні зміни та внутрішні ризики, які можуть призвести до криз. Для ефективного управління цими ризиками підприємствам необхідно розробити надійні стратегії управління ризиками, створити культуру активного управління ризиками та розробити ефективні плани управління кризовими ситуаціями. Ефективна комунікація також має вирішальне значення в управлінні кризами, оскільки допомагає підтримувати довіру зацікавлених сторін та впевненість у здатності підприємства орієнтуватися у важкі часи. Приймаючи ці стратегії, підприємства можуть зменшити ризики, захистити свої операції та забезпечити довгостроковий успіх.

1. Єпіфанова І. Ю., Оранська Н. О. Сутність антикризового управління підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 265–269.
2. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством : навч. посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. К. : Видавничий дім "Кондор", 2020. 396 с.
3. Кривов'язюк І. В. Криза та інноваційна діяльність промислових підприємств України. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 9. С. 218–223.
4. Сова О. Ю., Морозов Є. Ю. Сучасна парадигма антикризового управління підприємством. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. № 2. Т. 31 (70). С. 43–47.
5. Стешенко О. Д., Масалигіна В. В. Антикризове управління в умовах пандемії. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 70–71.
6. Шатайло О. А. Змістовна характеристика системи антикризового управління. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 217–226.